

In Zweden timmert de familie Krijger hard aan de weg om een inkomen voor drie gezinnen uit het melkveebedrijf te halen. Dagelijks passeren vierhonderd melkkoeien de melkput. De dieren halen een gemiddelde productie van 9700 kg melk, 3,9% vet en 3,3% eiwit.

In elf jaar tijd groeide de veestapel van 60 koeien naar 400 stuks melkvee. In hetzelfde tijdsbestek zijn de hectaren toegevoegd van 55 hectare grasland en 60 hectare bos naar 100 hectare gras, 100 hectare bos en 250 hectare leasegrond. Een situatieschets die alleen maar opvallender wordt, wanneer de plaats van handeling Zweden blijkt te zijn. De uitvoering ligt in handen van de Nederlandse familie Krijger, emigranten in de plaats Hova. Halverwege de jaren negentig bezocht Veeteelt deze familie al in Zweden en trof een goed geïntegreerd gezin aan met een bedrijf van gemiddelde omvang. Inmid-

daarnaast krijgen wij voor de waarde van de mest gras van de eerste snede terug.' William legt uit dat de waarde van mest bepaald wordt aan de hand van het stikstofgehalte. Welke geldwaarde hier aan hangt, is afhankelijk van de kosten voor stikstof uit kunstmest. De samenwerking met de akkerbouwer verloopt goed, maar hetzelfde kan niet gezegd worden over de contacten met de veehouder die het jongvee opfokt. Bram Krijger: 'De resultaten vallen wat tegen. Het maken van afspraken is vooral lastig. Wat betaal je voor de opfok en wat verwacht je daarvoor terug?'

De kalveren weer terugkrijgen op het bedrijf is een van de eerste punten die de familie wil oppakken. De bouw van een jongveeschuur ligt in de planning, de schuur voor de jongste kalveren is net klaar. Terwijl Peter Krijger vertelt over de bouw van de schuur, geeft William de kalveren melk door met de slang die vanuit een melkreservoir loopt, langs alle emmers te lopen. Aan de buitenzijde van de stal krijgen de kalveren ruwvoer bijgevoerd in

betonnen bakken die tegelijkertijd als buitenmuur dienen. De zelf gestorte exemplaren zijn voorzien van uitsparingen voor de lepels van de heftruck, zodat de bakken eenvoudig weg te halen zijn. De zijwand van metaal en windbreekgaas blijkt geen muur, maar een schuifdeur te zijn. Deze kan naar de zijkant geschoven worden om volledig machinaal de hokken uit te mesten.

Drieënhalf miljoen kg melk

De mooi uitgevoerde, doordachte kalverschuur staat in groot contrast met de oudste ligboxenstal op het bedrijf. In deze stal, met een ouderwets laag plafond, staat een 2x10 visgraatmelkstal waar de koeien driemaal daags doorheen gaan. De gerealiseerde productie ligt op 9700 kg melk met 3,9% vet en 3,3% eiwit. Ondanks dat het melkvee in drie verschillende stallen loopt, kiest Krijger voor één rantsoen ongeacht de productie. Het melkvee krijgt tmr bestaande uit 6 kg

De nieuwe kalverstal is gebouwd op arbeidsgemak

3,5 miljoen kg melk aan de fabriek. Dit is een ruime overschrijding van het bedrijfsquotum van 2,6 miljoen. 'Zweden maakt het nationaal quotum toch niet vol. Zolang het quotum bestaat, hebben wij eroverheen gemolken.' Deze uitleg van Peter Krijger, maakt het niet verwonderlijk dat de quotumprijs in Zweden maar op 0,70 kroon (8 cent) per liter melk ligt. De landprijs varieert in de regio van de Krijgers tussen de 40.000 en 60.000 (4000 tot 6000 euro) kronen per hectare. Voor de leasegrond betalen ze per hectare tussen de 1600 en 1700 kronen (160 tot 170 euro).

Fokkerij of voeding

De groei in de veestapel is deels door aankopen van vee gerealiseerd. Dit maakt dat de stal vol variatie is. Het fokdoel staat Bram Krijger echter duidelijk voor ogen: 'Ik laat nooit steken vallen op uier, benen en klauwen in de selectie van stieren. Op productievererving let ik niet, wel op vet en eiwit. Maar de gehalten zijn bij de keuze ondergeschikt aan de andere kenmerken. Wij willen net als iedereen dat de koeien lang op het bedrijf blijven.' Om het fokdoel te realiseren gebruikt Bram grotendeels Amerikaans en Canadees fokmateriaal op het melkvee. Bij een ronde door de stal komen de namen Roylane Jordan, Durham, en Picston Shottle naar voren, terwijl Bram en passant meldt dat hij sinds vier jaar twee ayrshires in Canada bezit. Nog moeilijker is het de trots te verbergen wanneer hij vertelt over een Durhamzus van de Amerikaanse 96 puntenkoe Vandyk-K Integrity Paradise, die hij in de VS heeft staan. 'Ze is nu opgenomen in een permanent spoelprogramma en heeft al dertig goede embryo's geproduceerd. Ik hoop er volgend jaar een aantal naar Zweden te halen, maar eerst moet er een aantal verkocht worden om de kosten van aankoop terug te verdienen.' De liefhebberij van Bram in de fokkerij wordt een enkele keer afgeremd door zijn familieleden, bijvoorbeeld toen het vetgehalte in de melk daalde naar 3,70 procent. Dat resulteerde in een opmerking over de selectie op gehalten. Peter Krijger: 'Uiteindelijk kwam dit vrij snel weer goed, wat alleen maar aangeeft dat zoiets meer "voeren" dan "fokken" is.'

Christel van Raay

Groei in Zweden

Peter Krijger: 'Zolang het quotum bestaat hebben wij eroverheen gemolken'

dels steekt de maatschap van Peter (57) en Gerdie (49) Krijger en hun zoons Bram (29) en William (28) behoorlijk boven het gemiddelde uit met de bedrijfsvoering. De enorme groei van de laatste jaren is eenvoudig uit te leggen: het bedrijf moet tegenwoordig voor drie gezinnen een inkomen leveren.

Een van de eerste vragen bij deze bedrijfs-groei is: kan dit allemaal in Zweden? Het land staat immers bekend om de strenge milieumaatregelen. 'Zo lang je maar voldoende land hebt om de mest af te zetten, dan heeft de overheid geen problemen met het bouwen', geeft William Krijger aan. Voor de mestafzet heeft de familie een contract met een naburige akkerbouwer die 650 hectare met biologische gewassen bewerkt. Bram Krijger: 'We hebben een soort ruilvereenkomst. Hij betaalt de kosten van het mestuitrijden en

Gerdie, William, Bram en (zittend) Peter Krijger in het Zweedse landschap met Roylane Jordanvaars Roy Luci

droge stof graskuil, 5 kg droge stof maiskuil, 3 kg geplette tarwe, 3 kg geplette gerst, 4 kg eiwitrijke brok en 200 tot 300 gram tarwestro. Voor een goede penswerking wordt per dier nog 200 tot 300 gram koolzaadstro toegevoegd. Deze zomer bleef vooral het vetgehalte in de melk laag, maar het aanbreken van de kuilen van 2006 bracht de gehalten weer dicht bij het gewenste niveau. 'Het streven is 4 procent vet, niet hoger, want dat drukt meestal weer op de liters melk', aldus Peter Krijger. De basismelkprijs in Zweden is 2,62 Zweedse kronen (27 cent) bij 4,2% vet en 3,4% eiwit. Voor Krijger kwam de melkprijs tijdens de laatste afrekening uit op 2,68 kronen. Het celgetal zorgt onder meer voor variatie in de uitbetaling. Een celgetal onder de 300.000 cellen levert een procent extra op de uitbetalingsprijs. Door in het tankcelgetal onder de 200.000 cellen per milliliter te blijven, stijgt de uitbetaling met twee procent. Het afgelopen jaar leverde de familie zo'n